

Лисенко І.В., аспірант

Чернігівський державний технологічний університет

РОЛЬ ТА ЗНАЧЕННЯ ІННОВАЦІЙНОГО КЛАСТЕРУ В ПІДВИЩЕННІ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ЕКОНОМІКИ РЕГІОНУ

В період глобалізації світової економіки, прискорення темпів соціально-економічного розвитку багатьох країн, стає гострою проблема впровадження ефективних стратегій в підвищенні конкурентоспроможності економіки регіонів і держави в цілому.

Країни з ринковою економікою пов'язують довгострокове стійке економічне зростання з переходом на інноваційний шлях розвитку, що характеризується більш широким використанням новітніх досягнень науки і техніки, зокрема: ІТ-технологій, новітніх матеріалів, ресурсо-, енерго- і природозберігаючих технологій, і т.ін. Тому забезпечення інноваційної складової в розвитку економіки регіону за допомогою кластерних утворень є принципово важливим для підвищення конкурентоспроможності як регіону, так і всієї держави. Одним з таких напрямків є впровадження інноваційних кластерів.

Проблема конкурентоспроможності не є новою для ринкової економіки. Конкурентна боротьба відбувається постійно як між окремими фірмами та їх об'єднаннями, так і між країнами. В нових умовах ця проблема стає на світовому рівні глобальною, а сама система світового господарства виступає як сукупність національних ринків, на яких формується конкурентне середовище, що властиве лише їм [1].

Відомий вчений-економіст М. Портер вважає, що конкурентоспроможність країни варто розглядати через призму міжнародної конкурентоспроможності не окремих фірм, а кластерів. Відповідно до його теорії кластер – це група взаємозалежних компаній, що географічно наближені й інтеграційно

взаємодіють між собою, пов'язані з ними організації (освітні заклади, органи державного регулювання), які функціонують в певній сфері та взаємодоповнюють один одного [2].

Як свідчить іноземний та вітчизняний досвід, до найефективніших засобів активізації інноваційної діяльності національної економіки, відноситься кластерний підхід. Стабільне економічне зростання, високу конкурентоспроможність, забезпечують ті фактори, які сприяють поширенню нових технологій, за допомогою впровадження інноваційних кластерних стратегій.

Метою кластера є залучення додаткових ресурсів до розвитку економіки регіону через посилення конкурентоспроможності провідних підприємств регіону, шляхом надання допомоги у визначенні та використанні спільних можливостей, вирішення питань технологічного оновлення виробництва.

Найбільшою перевагою інноваційного кластерного підходу, є доступ до нових знань, та «ноу-хау». Спеціальні знання галузі та «ноу-хау» акумулюються та розповсюджуються через підприємницькі сфери та інноваційні компанії. Кластерний підхід швидше дає компаніям інформацію про переваги в технологіях та зміни у вигодах покупців та споживачів.

Інноваційний кластер сприятиме доступу до науково-дослідних робіт і їх результатів, рекомендацій наукових інституцій, надасть підприємцям нові можливості для узагальнення проблем, що виникають, та вибору шляхів їх подолання. Використовуючи переваги інноваційного кластера, бізнес і регіональна влада мають більш ефективні можливості просування своїх ініціатив через державні структури.

Основною метою інноваційного кластера є досягнення конкретного економічного результату – виробництво нової, високотехнологічної конкурентоздатної продукції, що в свою чергу забезпечить стабільне зростання виробництва провідних галузей регіону та сприятиме підвищенню ефективності діяльності учасників кластеру.

Формування інноваційного кластеру в розвитку економіки регіону, надасть вагомі переваги, а саме:

- більш раціональне використання потенціалу регіонів;
- посилення партнерського діалогу з бізнесом;
- ефективне вирішення соціальних проблем територій, що спрямовані на покращення інфраструктури регіону;
- управлінські структури кластера і регіональна влада, що входить до цих структур, одержують доступ до інформації щодо діяльності провідних галузей регіону, ринку трудових ресурсів;
- прискорення темпів розвитку наукомістких галузей економіки;
- можливість залучення інвестицій в розвиток регіону;
- здійснення зближення науки, виробництва і комерції;
- створення нових робочих місць;
- підвищення рівня підготовки висококваліфікованих кадрів;
- збільшення кількості платників податків і бази оподаткування, що в свою чергу збільшує надходження до місцевих бюджетів.

Крім того інноваційний кластер сприятиме зниженню сукупних витрат на розробку та впровадження нововведень, шляхом підвищення ефекту виробничої структури, що дозволить учасникам кластера стабільно здійснювати інноваційну діяльність протягом тривалого часу.

Таким чином, інноваційний кластер надасть регіону значні переваги та нові можливості економічного розвитку у формуванні національних конкурентних переваг за рахунок оптимізації використання економічного потенціалу суспільства. Це призведе до зростання конкурентоспроможності не тільки регіонів, але й України в цілому.

Список літератури

1. Державна регіональна політика України: особливості та стратегічні пріоритети: Монографія / за ред. З.С. Варналія. – К.: НІСД, 2007. – 820 с.
2. Портер М.Е. «Конкуренція» – Москва: Видавничий дім «Вільямс», 2005. – 608 с.